

care l-a dat societății, l'a pregătit destul de bine pentru aceste scopuri înalte și garantează de cuminenția și destoinicia Cucerniciei Sale. Să-l ascultați dar, și să-i cereți sfatur, în toate împrejurările grele ale vieții D-voastre.

Și, acum, frații mei, cu toți sa ne înălțăm mintea și sufletul către cer, astăzi când prăznuim încă amintirea învierii D-lui, când sărbătorim isvorul tămăduirilor, când Biserica face pomenire de sfântul marele mucenic Gheorghe purtătorul de biruință și să rugăm pe D-zeu cel a tot puternic, ca să dăruiească sănătate și zile multe Prea Sfințitului nostru Episcop, care a binevoit a chema harul Duhului Sfânt și a hirotonisi în preot pe noul părinte duhovnicesc al D-voastră; să dăruiească sănătate și zile multe Majestății Sale Regelui Carol I, Majestății Sale Regina Elisabeta și la întreaga familie regală, care d'apuri are ochiul ațintit către binele și propășirea națiunii românești. Să trăiască România, să trăiți și D-voastră locuitori și enoriași ai acestei sfinte Biserici.

Protoereul D. Bardan.

Povestiri morale

Lângă poarta raiului se află un lac liniștit.

Acesta este lacul lacrimilor.

Intr'ânsul îngerii varsă toate lacrimile, adunate de pe pământ.

Și, după cum se usucă lacrimile oamenilor pentru ca să dea loc altor lacrimi, la un nou plâns, tot așa se usucă și acest lac, pentru ca să încapă în sine alt torent de lacrimi vărsate.

Îngerii lucrează neîncetat, fără să-și poată termina lucrul lor.

Așa de mult se plânge pe pământ. Pe țărmurile acestui lac, stropite de lacrimi, cresc flori frumoase: trandafiri și crini. Ele sânt atât de delicate și curate, ca lacrimile copiilor nevinovați. Și, cu toate că aceste flori ale suferinței și durerii miroasă mai plăcut decât florile soarelui, totuși de dânsule nu se apropie nici un fluture, nici o pasăre.

Ele ar înceta chiar a sbura și a cânta, dacă ar gusta din caliciul acestor flori.

Odată îngerii s'au întors de pe pământ și s'au adunat lângă lac. Fiecare dintr'ânșii ținea în mână câte un ulcior, plin de lacrimi. Lacul era plin până în mal. Îngerii ar fi vrut să dărșate ulcioarele lor în lac; dar se temeau ca el

să nu se reverse, Ulcioarele de aceea erau pline căci pe pământ mamele au vărsat multe lacrimi din cauza copiilor lor neascultători. Iar lacramile mamelor niciodată nu se usucă.

În tăcere, neștiind ce să facă îngerii stau împrejurul lacului, privind unul la altul ce să facă cu atâtea lacrimi

Între acestea un îngerăș a obosit și n'a mai putut ținea ulciorul său, care i-a alunecat din mâni și lacrimile s'au varsat în lac

— Și ce minune? În loc ca nivelul lacului să se ridice a început să scadă par'că sub influența unei baghete magice.

Neînțelegerea și mirarea au coprins pe îngerii. Doreau să știe ce fel de lacrimi fusese în ulciorul îngerășului, și ce putere minunată au avut ele?

Îngerășul ș-a întins arpioarele. Și, dacă îngerii pot plange, apoi o lacrimioara a strălucit pe genele lui.

El a zis:

«Într'o noapte întunecoasă am intrat într'o colibă. Acolo ședea numai pe pae o femeie săracă. Ea dormea. Pe fața ei încrețită luneca o lacrimă; iar în mâinile ei uscate ținea o scrisoare. În scrisoare se spunea, că fiul său, unicul său fiu pe care ea îl credea stricat, și pierdut pentru totdeauna, se pocăește acum și se întoarce la dânsa. Și eu, cu băgare de seamă, am cules lacrima—aceasta era lacrima bucuriei, de care plângea mama.

Îngerii din nou s'au înapoiat pe pământ...

Însă găsivor de astă dată acea lacrimă, de care se usucă mii și mii de alte lacrimi?

F.

Pozițiunea (locul) preotului și sfera lui de activitate în biserică și societate,

privită din punct de vedere, istoric, dogmatic, canonic și social și cum s'ar putea îmbunătăți spre binele și înflorirea bisericii și a țării¹⁾

V.

Tratând cestiunea aceasta, până acum, din punct de vedere istoric și dogmatic, ne-a rămas să o privim și din celelalte puncte de vedere.

Preoția, ca ierarhie, se exercită pe temeiul sfintei scripturi, al sfintei tradițiuni și *Canoanelor bisericești*.

1) Vezi No. 8, 12, 14, 19, 20.

Privind biserica ca un organism, preoția este funcțiunea prin care viază organismul. Și cum orice organism are legile sale, după cari se conduce, și dela cari, dacă se abate, încetează de a mai exista; așa și biserica noastră și are legile sale nestrămutate, cari regulează buna sa funcționare pentru a-și putea ajunge scopul și cari determină rolul și activitatea fiecăreia din cele trei grade ce compun *ierarchia bisericească*, cum și rostul mirenilor în organizațiunea ei.

Privind biserica creștină ortodoxă, ca o societate morală-religioasă, ea și are, dar, regulile sale neschimbate, date de divinul ei întemeetor și formulate de sfinții părinți strânși în sinoade, după cari se conduce până la sfârșitul veacurilor.

Toate hotărârile formulate în sinoade și cari privesc buna ei funcționare, a conducătorilor și supușilor ei, referitoare la cultul divin, disciplina bisericească, administrație, și judecată se numesc, cu un singur cuvânt: *Canoane*.

Cuvântul *canon*, în accepțiunea generală, înseamnă *regulă, îndreptare*, prescriere de normă, de purtare în sfera bisericească. Cu acest nume se exprimă în biserica ortodoxă constituțiunea ei, sau hotărârile date de autoritatea bisericească înaltă, sub conducerea Sf. Duch, cari au un caracter general și neschimbat.

Canoanele au forță de lege. Și puterea lor obligatoare în organizațiunea noastră bisericească este recunoscută implicit în constituțiune, care prin art. 21 proclamă religiunea ortodoxă de răsărit religiunea dominantă a satului român; iar legea din 1872, modificată în 1909, se rostește categoric, că sfântul Sinod va statua asupra tuturor afacerilor spirituale, disciplinare și judiciare curat bisericești, *în conformitate cu sfintele canoane ale sfintei biserici ortodoxe de răsărit*, păstrează și va păstra unitatea dogmatică și *canonică* cu biserica din Constantinopole și cu toate bisericile ortodoxe.

Departe de noi, dar, părereea celor ce cred, că canoanele au fost abrogate prin codul civil, sau, că au căzut în desuetudine, canoanele formează pentru biserică, ierarhie și turmă *constituțiunea ei*, care normează mersul lor și dela cari nu ne putem abate decât cu primejduirea ființei și existenței bisericii ortodoxe ca instituțiune în stat, cu o menire atât de însemnată pentru binele și fericirea statului românesc și a celorlalte state ortodoxe.

Ceva mai mult. Abaterile dela canoane aduc *ca urmare ruperea relațiunilor cu celelalte biserici ortodoxe, sfărâmarea unității canonice, temelia pe care este clădită biserica* ortodoxă ca așezământ divin pe lume.

Aci stă însemnătatea cea mare a canoanelor pentru biserică.

Am zis, mai înainte, că biserica este un organism, a căruia buna funcționare este condiționată de vitalitatea elementelor ce o compun.

Biserica creștină, în sens moral, este o societate de oameni, care mărturisesc aceeași credință, nădejde și iubire în Dumnezeu și cari recunosc pe Iisus Christos ca întemeetorul și capul ei. Intre membrii ei trebuie să existe aceeași legătură, care a existat între Iisus Christos și ucenicii săi, pe care El i-a numit prietenii săi.

Însă pe unii dintre membrii bisericii creștine Iisus i-a deosebit de mulțimea credincioșilor. Cei deosebiți pentru a conduce se numesc *clerici* iar ceilalți *mireni*. *Clerul* și *mirenii* (poporul) sunt părțile ce constituiesc organismul bisericii noastre și din punct de vedere

canonic, cari au la bază așezământul canonic, pentru a le norma ro tul și activitatea în biserică.

Intre cler și popor trebuie să existe armonie. Căci precum într'un corp membrele, cari sunt neglijate și necultivate, sau osândite la pasivitate, amorfesc; tot așa și elementele organice ale bisericii, dacă nu vor merge în armonie nu se poate aștepta cultivarea și prosperarea lor reciprocă.

Vitalitatea din afară a bisericii este, dar, condiționată dela neîmpedecata funcționare a tuturor elementelor din organismul bisericii, precum scrie nemuritorul Mitropolit Andrei Baron de Șaguna, care zice: Privind la icoana externă a bisericii ne încredințăm că astăzi ea înfațișează o vie neglijată și părăsită și o fantână astupată, care nu dă roade multe, față cu bunătatea viei, și nu dă apă destulă față de izvorul sau bogat. Cauza acestui rău este absolutismul transplantat de pe terenul civil pe cel bisericesc care le despoae pe ele de orice activitate. Iisus Christos, tocmai contra oricărui absolutism s'a declarat, când a numit pe ucenicii săi *prietenii*, trimițându-i în lume să învețe, și apoi să boteze și poruncindu-le, ca așa să lumineze lumina lor înaintea oamenilor, că văzând faptele lor cele bune să preamărească pe Tatăl lor din ceruri.

Biserica, dar, ca trupul lui Christos are organismul său firesc și hotărît de întemeetorul ei. Organismul acesta are părțile sale, care sunt chemate a săvârși funcțiunile lor *după canoane* și instituțiuni față cu deosebitele cerințe ale vieții bisericești.

Este, dar, absolut necesar, pentru ca buciul viței să aducă roadă multă, și ca biserica să nu mai fie o fantână astupată, ca toate elementele ce-i compun organismul său, nu să se sugrume, ci să se cultive prin științe și să lucreze armonic între dansurile pentru vitalitatea vieții bisericești, potrivit rânduelilor tradiționale canonicesti.

Biserica este instituție în stat. Cetațenii statului sunt membrii ei. Pentru buna propășire a statului și neamului nostru, este bine, ca poporul și mai marii popoului, autoritățile din stat, pătura conducătoare și toți dela cel mai mic până la cel mai din fruntea scării sociale să ajute biserica în activitatea ei și să recunoască și să se supună regulilor ei canonicești, îndeplinind cele ce prescriu canoanele ei, pentru realizarea scopului ei, care este *fericirea veecinică*, și a ajuta, cu aceasta, și statul în atingerea scopului său, care este *fericirea vremelnică*.

Biserica noastră trăiește într'un raport *de coordonare* cu statul, ea se învârte în sfera sa de activitate, și trăiește din seva canonicestiilor și divinilor sale așezăminte, statul, la rândul său, trebuie să-i dea ajutorul său material, și să supravegheze asupra afacerilor curat materiale, și nimic mai mult, ca să nu se producă desarmenie între părțile ei vitale.

Rolul popoului în biserică este acela de a se supune și asculta, de a se învăța și educa asupra credinței și pe temeiul ei. Iar puterea ocărmitoare în biserică se întinde asupra tuturor afacerilor ei curat spirituale, căci ei-i incumbă aceasta, și spre aceasta este așezată în biserică.

Când se încalcă drepturile bisericii, sau, când biserica încalcă drepturile statului, când, dar aceste două așezăminte sociale, nu stau fiecare în marginile hotărâre de canoane și legi, perturbațiune și împerechere se face atunci și răul este nespus de mare pentru credință și țară.

În deosebi, ceea ce face țaria și puterea țării și a

poporului este *biserica*, este clerul, chemat să răspândească învățătura Domnului în popor, Rolul său este determinat, cum am zis de legi neștrămutate, care sunt canoanele. Ele i arată până unde se întinde activitatea sa, ce trebuie să facă și ce să nu facă, pentru a se păstra prestigiul său și a contribui cât mai mult la sporirea religiosității și moralității în popor.

Acestea zise asupra organismului bisericesc, în genere, să trecem a arăta pozițiunea de drept canonic a preotului în biserică.

Iconom Ioan Măăescu.

Insemnări din Bătrâni

Culese de pr n cărțile ve hi afla e în bi liot ca m a.

1. Pe o carte „*Indreptarea Legii*“, tipărită în Târgoviște la leatul 1652, „în tipografia Prealuminatului) meu Domn Iō Mathei V(oevod) Bas(arab)“, pe fila 159 (recto):

„Ac(i)asta sfânta Pravil(a) este a sfintei man(a)st(iri) Dobrușii și am legat-o la an(ul) dela H(ri)s(tos) 1775. Isaia Ig(u)m(enul) Dob(rușii)“

Pe filă 171 (recto):

„Sofronie Igum(enul) Dobrușii, Fev(ruar) 13, 1768.“

Pe fila 238 (verso):

„Ac(i)ast(a) sfânta și dumnezeiasca Pravil(a) este a no(a)stra care mai jos ma am iscalit, precum sa fie precum a fost la leat 7287 (1779). Și am scris in luna lui Mart în 17 zile“.

(Semnatura nelizibila).

Pe fila 424 (recto):

„Cinstit și prea iubit și de Dumnezeu daruit jupân Dima, ma închin dumitale cu sanatate. Alta ma rog dumitale se ostenești pân(a) aicea la noi sa n(e) vedem și sa ca... 1) de una de alta și sa ne ca ospatam, se faci bine se ostenești dumneata, iar de nu vei putea se (vii) atuncea sa (viu) eu la dumneata“.

Mai jos pe aceeași fila și fața:

„Stavropighion sau vendrujenie Crsta, sau pe rumânește Infigerea Crucii. Scris-am eu Log(ofat) al jupân Dimei ot Genuneani sin Popa Stan“. 2)

Pe fila 465 (recto):

„Ac(i)asta sfântă și dumnezeiasca Pravil(a) este (a) mănastiri(i) schit(ului) ot Dobrușa. Este tiparit(a) în zile(le) Prealuminatulu(i) Domn Iōn Mathei Basarab Voda cu cheltuiala Preasfințitului Episcop (al) Râmnic(ului) Ștefan, tipărită

(în) sfânta Episcop'e a Râmnicului, Popa Chir Athanasie tipograf precum se arata. La leat 7287 (1779), Mar h in 17 zile. Eu Chesarie“. 1)

Pe fila 476 (verso):

„Isaia Ig(u)m(en Dobrușan“,

Mai jos pe aceeași fila și fața:

„Dumnezau sa te iarte, frate Isaie, că astăz(i) vei fi țarâna precum și eu mâne. Ioan(ichie) Igum(enul) Dob(rușii) 1783 Ghen(ar) 31“.

Mai jos:

„Și astazi scrisei Fev(ruar) 1 leat același“,

Pe fila 507 (verso):

„Isaia Ig(umenul) Dobru a, Fevr(uar) 14 din (zile) leat 7231 (1723)“ 2)

Mai jos pe aceeași fila și fața:

„Ah frate Isaie, care om dorind a zice, cine dupa vremi va ceti Dumnezau sa te iarte; am scris asemenea și eu, dupa 60 de ani iarasi am scris. Ioan(ichie) Ig(u)m(enul) Dobr(ușei), la leat 1784, Mart. 9“.

Pe fila 525 verso):

„Sa sa știe cand a venit pește pe Olt mult far(a) sama, au venit înbatat și l-au prins cat au venit tot și (l)-au mancat tot. Au venit în luna lui Avgust în 1 zile, leat 7827 (1779). Și când au venit lacustele în țara și au mâncat bucatele toate în luna lui August în 5 zile la leat 7287 (1779) Și am scris eu Chesarie“.

Pe fila 535 (verso):

„Cel mult pacatos(ul) mai jos iscalit m'am facut Igum(en), ac(i)ast(a) sfân(ta) mâ(nas)tire Dobrușa, de catre Preasfinț(ia)sa Parintele Chiriu Chir Filaret Episcopu Râmnicului la anii 1782, Mai. Cine va ceti, precum eu citesc, zica: Dumnezau sa iarte pe Ioan(ichie) Igum(enul) Dobr(ușii), ca și acela sa fie ertat“.

Pe fila 682 (recto):

„La anul 1767 m-au facut Ig(u)m(en) la Dobrușa Preasfinț(ia)sa Parintele Chiriu Chir Parthenie Episc(opul) Râmnic(ului) și însum(i) eu am scris, ca să s(e) pomeneasca, iscalindu-m(a) mai jos, fiindca am slujit sfânta Episcopie multa vreme și la bine și la rău și sânt călugarit din sfânta Episcopie în zilele Preasfinț(iei) sale) Părintelui Grigorie Episc(opul) Râm(nicului) și din neamul meu tragându-m(ă) din Socoteni, sud

1) Scriitorul acesta se vede a fi fost alab în cunoștințele istorice, confundând locul și persoanele.

2) Acest leat e greșit, trebuie să fie 7821 (1773), căci pe atunci a fost la Dobrușa Igumen Isaia.

1) Nelizibil.

2) Însămănarea n'are dată. Judecând după felul slovei, ea trebuie să fie din veacul al 17-lea.